

DM-001-001230

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination
April / May – 2015
MEN AND ENVIRONMENT SYSTEM
(Part - 4) (Core)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001230

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક વિભાગના પ્રશ્નોના પુરા જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં આપવાના રહેશે.
(2) જરૂર હોય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ/નકશા દોરો.

વિભાગ - I

1 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો (MCQ) : 20

- (1) 5th જૂન કયા દિવસ તરીકે ઉજવાય છે.
(A) વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ (B) ડાર્વિનનો જન્મ દિવસ
(C) વિશ્વ આરોગ્ય દિવસ (D) વિશ્વ વસ્તી દિવસ
- (2) ગંગા નદી મુખ્ય રૂપે કયા વિસ્તાર માંથી પ્રદુષિત થાય છે.
(A) દેવ પ્રયાગ (B) કાનપુર
(C) વારાણસી (D) હરીદ્વાર
- (3) ઈકો સિસ્ટમએ મુખ્ય પાયાની બાબત છે
(A) ખોટું (B) સાચું
(C) એક પણ નહીં (D) પવનનું નિક્ષેપ
- (4) પાણીનાનું કારણ શું છે ?
(A) એરોપ્લેન (B) ધુમાડો
(C) વાહનનો કચરો (D) 2, 4d અને રાસાયણિક ખાતર
- (5) ઈકો સિસ્ટમ શબ્દ કોના દ્વારા અપાયેલ છે.
(A) ઈ.પી. ઓડમ (B) એ.જી. તેન્સલે
(C) આર. એલ. લીન્ડમેન (D) એફ.આર. ફાસબર્ગ

- (6) CFC ના પ્રદુષણનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે.
 (A) રેફ્રીજરેટર અને જેટ એયરવેજ
 (B) જેટ એયર ક્રાફ્ટ
 (C) બળતણના સાધનો અને જેટ એયર ક્રાફ્ટ
 (D) ઉપરોક્ત બધા જ
- (7) ચિપકો આંદોલનની શરૂઆત કયાથી થઈ હતી.
 (A) આસામ (B) રાજસ્થાન
 (C) કેરલા (D) ગઢવાલ
- (8) DDT પાક ઉપર છાંટવાથી કયા પ્રકારનું પ્રદુષણ ફેલાય છે.
 (A) હવાનું (B) હવા અને જમીનોનું
 (C) હવા જમીન અને પાણીનું (D) હવા અને પાણીનું
- (9) સમશીતોષણ સતત લીલા જંગલો કયાં આવેલા છે ?
 (A) આસામ (B) હિમાલયની હારમાળામાં
 (C) પ. ઘાટ (D) અરવલ્લીની હારમાળાઓમાં
- (10) ભારત સરકાર દ્વારા પશુ સંરક્ષણ નિયમ ક્યારે બનાવવામાં આવ્યું.
 (A) 1976 (B) 1980
 (C) 1972 (D) 1970
- (11) હવાના પ્રદુષણનું મુખ્ય કારણ શું છે.
 (A) જંગલોની અછત (B) જમીનનું ધોવાણ
 (C) ગ્રીન હાઉસ ઇફેક્ટ (D) શહેરીકરણ
- (12) જંગલો ઘટવાથી કયા પ્રકારનું પરીવર્તન જોવા મળે છે.
 (A) વરસાદ (B) જમીનની ફળદ્રુપતા
 (C) જમીનનું ધોવાણ (D) એક પણ નહીં
- (13) કયો દિવસ “વિશ્વ સંરક્ષણ દિવસ” તરીકે ઉજવાય છે.
 (A) 7th ડિસેમ્બર (B) 3rd ડિસેમ્બર
 (C) 5th ડિસેમ્બર (D) 14th ડિસેમ્બર

(14) વિશ્વમાં પર્યાવરણની સમસ્યાઓ માટેની પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય કોનફરન્સ કયા યોજાએલ હતી.

- (A) ટોકીઓ (B) પેરીસ
(C) સ્ટાકહોમ (D) લંડન

(15) “ચિપકો આંદોલન” કોની સાથે જોડાયેલું છે.

- (A) અવાજનું પ્રદુષણ (B) જમીનોનું પ્રદુષણ
(C) જંગલોનું સંરક્ષણ (D) ઉપરોક્ત એક પણ નહીં

(16) વાતાવરણમાં પ્રદુષણનું મુખ્ય કારણ શું છે.

- (A) CO₂ (B) CO
(C) CO₃ (D) N

(17) કઈ વનસ્પતિ ખડકોમાં ઉત્પન્ન થાય છે.

- (A) સાઈકોફાઈટ (B) લીથોફાઈટ
(C) આક્સીલોફાઈટ (D) હેલોફાઈટ

(18) અલ્પાઈન વનસ્પતિની કઈ ઊંચાઈએ મળી આવે છે.

- (A) 1000-1500 m (B) 1900-3000 m
(C) 500-1000 m (D) 3900-6000 m

(19) નીચેનામાંથી કયા વિસ્તારમાં બાયોડાઈવર્સિટી વધુ જોવા મળે છે.

- (A) વિષુવવૃત્તીય પ્રદેશ (B) માનસુન પ્રદેશ
(C) ધ્રુવીય પ્રદેશ (D) ઉપરોક્ત એક પણ નહીં

(20) WWF અર્થાત શું છે.

- (A) વેસ્ટ વાટર ફંડ (B) વર્લ્ડ વાઈડ લાઈફ ફંડ
(C) વર્લ્ડ વાઈડ ફંડ (D) વાઈલ્ડ વર્લ્ડ ફંડ

વિભાગ - II

- 2 માનવ પર્યાવરણ વચ્ચેના સંબંધ સમજાવી પારિસ્થિતિકીય વિજ્ઞાન અને પારિસ્થિતિકીય તંત્રનો ખ્યાલ આપો. 10

અથવા

- 2 એતિહાસિક પરીપેક્ષમાં માનવ અને પર્યાવરણ સંબંધોની ચર્ચા કરો. 10
- 3 પારિસ્થિતિકીય વિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપો તથા પારિસ્થિતિકીય વિજ્ઞાનનું વર્ગીકરણ કરો. 10

અથવા

- 3 પ્રદુષણ એટલે શું ? પાણીનું પ્રદુષણના જુદા જુદા સ્ત્રોતો કયા કયા છે ? 10
- 4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક) 8
(1) માનવ અને પર્યાવરણ તંત્રનું વિષય વસ્તુની ચર્ચા કરો.
(2) મૃદાવરણીય પર્યાવરણ
- 4 (બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક) 8
(1) પર્યાવરણની માનવ ઉપર અસર
(2) પ્રદુષણ-સંરક્ષણ અને તેનું આયોજન
- 5 ટૂંકા જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 14
(1) માનવ અને પર્યાવરણના અભ્યાસનું મહત્વ શું છે ?
(2) ઈકોલોજીના કાર્ય ક્ષેત્રની અવસ્થાઓ શું છે ?
(3) જીવ આવરણના ઘટકો કયા છે ?
(4) પર્યાવરણની સતુલન વિષે શું જાણો છો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (i) Q.1 M.C.Q. each carries one mark.
(ii) Q.2 and Q.3 both are 15 marks
(iii) Q.4 is 5 marks

SECTION - I

1 Multiple Choice Question. 20

- (1) Which of the following day is celebrated on 5th June ?
(A) World Environment Day
(B) Darwin's Birthday
(C) World Health Day
(D) World Population Day
- (2) Where does Ganga become most pollute during flows ?
(A) Daye Prayag (B) Kanpur
(C) Varanasi (D) Haridwar
- (3) The ecosystem is the basic functional unit of ecology
(A) False (B) True
(C) None of above (D) Wind blow
- (4) Water pollution is caused by
(A) Aeroplane
(B) Smoke
(C) Automobile exhaust
(D) 2,4d and chemical fertilizer
- (5) The term ecosystem was evolutes by
(A) E.P. Odem (B) A.G. Tansley
(C) R.L. Lindmen (D) F.R. Fesberg
- (6) What does CFC pollution source includes ?
(A) Refrigerator and jet Aircraft
(B) Jet Aircraft only
(C) Fire Extinguishers and Jet Aircraft
(D) All of these

- (7) Where is the Chipko movement started ?
(A) Assam (B) Rajasthan
(C) Kerala (D) Garwal
- (8) Which of the pollution is produced by spraying of DDT on crop ?
(A) Air only (B) Air and Soil
(C) Air, Soil and Water (D) Air and Water
- (9) Where was the temperate evergreen forest found ?
(A) Assam (B) Himalayan ranges
(C) Western Ghats (D) Aravali range
- (10) When was the Wildlife Protection Act passed by the Government of India ?
(A) 1976 (B) 1980
(C) 1972 (D) 1970
- (11) What is the main cause of air pollution ?
(A) Deforestation (B) Soil erosion
(C) Green house effect (D) Urbanisation
- (12) Which of the following change is reduced by deforestation ?
(A) Rain (B) Soil fertility
(C) Soil erosion (D) None
- (13) Which one of the following day is celebrated as “World Conservation Day” ?
(A) 7th December (B) 3rd December
(C) 5th December (D) 14th December
- (14) Where was the first International Conference for Globalization for Environment problems held at ?
(A) Tokyo (B) Paris
(C) Stockhome (D) London
- (15) “Chipko movement” is related with
(A) Noise Pollution (B) Soil Pollution
(C) Forest Conservation (D) None of above

- (16) The main reason behind pollution in environment is
(A) CO_2 (B) CO
(C) CO_3 (D) N
- (17) Which of the following plants grow in rocks ?
(A) Sicophytes (B) Lithophytes
(C) Oxylophytes (D) Halophytes
- (18) Alpine forest occur at altitude of ?
(A) 1000-1500 m (B) 1900-3000 m
(C) 500-1000 m (D) 3900-6000 m
- (19) In which of the following highest biodiversities is found ?
(A) Equatorial Region (B) Monsoon Region
(C) Polar Region (D) None of above
- (20) WWF stands for ?
(A) Waste Water Fund (B) World Wildlife Fund
(C) World Wild Fund (D) Wild World Fund

SECTION - II

- 2 Explain men environment relationship and give an idea about ecology and ecosystem. 10

OR

- 2 Discuss the men environment relationship on the basis of historical perspective. 10

- 3 What is ecology ? Give the classification of ecosystem. 10

OR

- 3 What is pollution ? What are the different sources of water pollution ? 10

- 4 (a) Short notes : (any **one**) 8
- (i) Subject matter of Men and Environmental system
 - (ii) Lithospheric environment
- (b) Short notes : (any **one**) 8
- (i) Impact of Environment on men
 - (ii) Pollution–Conservation and planning
- 5 Write short answer : (any **two**) 14
- (i) What is the importance of men and environmental study ?
 - (ii) What are the approaches of ecology and its subject matter ?
 - (iii) What are the factors of Biosphere ?
 - (iv) What do you understand by environmental balance ?
-